

Ombudsman shrnul vládě prohřešky Ministerstva zdravotnictví při odškodňování za protiprávní sterilizace: extrémní průtahy, špatné hodnocení důkazů, rozhodování v rozporu s názorem soudů i ignorování obsahu opakovaných žádostí

2.10.2024 - | Kancelář veřejného ochránce práv

„Zahájil jsem už víc než 60 šetření v případech žen, které u ministerstva neuspěly s žádostí o odškodnění. V polovině z nich se ale v posledním roce moje komunikace s ministerstvem zadrhla. Vládu jsem proto informoval, že od ledna nemám i přes urgence žádnou reakci na tři závěrečná stanoviska a čtrnáct zpráv o šetření a chybí mi i jakékoli prvotní informace o postupu ministerstva v dalších třinácti případech,“ shrnul ombudsman Stanislav Křeček.

Už vloni na podzim ombudsman zveřejnil, že vyřizování žádostí o odškodnění provázejí průtahy a další pochybení. Ministerstvo slíbilo nápravu, ale situace se příliš nezlepšila: *„Nevyřízené jsou i žádosti podané v dubnu roku 2023. Přitom rozhodnutí má podle zákona padnout nejpozději do šedesáti dnů. Ministerstvo je tak i v několikaměsíčním prodlení a porušuje zákon,“* popsal ombudsman.

Ministerstvo zdravotnictví průtahy omlouvá velkým množstvím žádostí, malým počtem pracovníků i tím, že žádosti obsahují chyby, a v nejednoznačných případech je potřeba odborné posouzení zdravotnické dokumentace. S tím ombudsman nesouhlasí. *„Ve spisových dokumentacích stěžovatelek jsem nenalezl, že by jejich žádosti byly vadné anebo je ministerstvo považovalo za případy medicínsky složité. Odborné posouzení zdravotnické dokumentace si ministerstvo v šetřených případech nevyžádalo vůbec,“* informoval ombudsman Stanislav Křeček vládu s tím, že vyzval ministra zdravotnictví, aby se ženám za průtahy omluvil a zajistil vyřízení žádostí z roku 2023 v co nejkratší době.

Problematické je podle zjištění ombudsmana také samotné hodnocení žádostí. Ministerstvo v rozporu s aktuálními rozhodnutími soudů stále považuje zdravotnickou dokumentaci za stěžejní důkaz. Bez podrobnějšího posouzení pak odmítá žádosti žen, které ji nemají. *„Zákon o odškodnění přitom připouští i další důkazy, jako jsou například svědectví, deníkové záznamy a podobné listiny. Na to v červenci upozornil i Nejvyšší správní soud. V rozsudku dokonce poprvé stanovil pravidla, jak má ministerstvo posuzovat žádosti v případech, kdy zdravotnická dokumentace neexistuje,“* popsala právnička Milena Zmeškalová, která se případům odškodnění za protiprávní sterilizace v Kanceláři ombudsmana věnuje.

Doplnila, že Městský soud v Praze se už několikrát vyjádřil také k náležitostem informovaného souhlasu se sterilizací. Ombudsman upozornil vládu, že i v hodnocení souhlasů se praxí ministerstva se soudy stále rozcházejí. *„Zjistil jsem, že ministerstvo v rozporu se zákonem i soudy považuje za informované například strojově napsané nebo předtištěné obecné souhlasy s operací bez konkrétních informací o průběhu operace a důsledcích i nevratnosti sterilizace, mnohdy udělené v časové tísně těsně před porodem“* uvedl v této souvislosti ombudsman. Takový souhlas nesplňuje podmínky

legální sterilizace.

Zopakoval také, že ženy mohou po zamítnutí žádosti požádat o odškodnění znovu. Ministerstvo se novou žádostí musí podle soudů věcně zabývat a posoudit, zda má žadatelka na odškodnění nárok. Je to významné v situaci, kdy se během posledních dvou let formuje nová judikatura v otázce odškodňování, a soudy nabízí ministerstvu jasnější pravidla pro posuzování žádostí. Ženy tak mají naději, že s novou žádostí již uspějí. Také u opakovaných žádostí ale ombudsman v několika případech narazil na to, že ministerstvo bez řádného posouzení řízení zastavilo. *„Uvítal bych, kdyby se postupy ministerstva i rychlost vyřizování žádostí zlepšily. Odmítnutým žadatelkám i těm, které dosud o odškodnění nepožádaly vůbec, bych doporučil, aby s žádostmi neváhaly. Termín mají již jen do prvního ledna 2025,“* připomněl ombudsman.

https://www.ochrance.cz/aktualne/ombudsman_shrnul_vlade_prohresky_ministerstva_zdravotnictvi_p_ri_odskodnovani_za_protipravni_sterilizace_extremni_prutahy_spatne_hodnoceni_dukazu_rozhodovan_i_v_rozporu_s_nazorem_soudu_i_ignorovani_obsahu_opakovanych_zadosti